

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

V eno bojno črto z ostalim državnim uradništvom za materijalna prava!

Te dni so se vršili protestni shodi državnega uradništva in manifestacije za prava državnega uradništva.

Zdi se nam, da so ta zborovanja nekako preveč prešla mimo učiteljstva.

Starejši tovariši se še spominjajo, kako potrebno je bilo, da je bila v preteklih decenijah naša organizacija borbena za materijalno stanje učiteljstva.

Danes je stvar drugačna!

Danes je prevzela z vstopom v lastno nacionalno državo naša organizacija tudi važno kulturno in prosvetno misijo, ki jo bo morala izvesti in kateri bo morala v bodoče posvetiti več energije. S tem pa nikakor nečemo zanikati, da mora biti organizacija še borbena tudi v prvem pogledu, a s povsem drugačnimi metodami.

Danes spada učiteljstvo med državno uradništvo in povsem krivo je, ako bi hoteli delati materijalno politiko povsem na svojo pest. Treba je skupnega nastopa z ostalim državnim uradništvom in v tem pogledu bomo morali postati nekaki sindikalisti.

Res je, da činovniški Savez ni tisto, kar bi moral biti in kar bi mi hoteli, da bi bil. Toda, če bi vsi resno hoteli, bi lahko bil naša sila in moč. Ne bil bi le marioneta, s katero poljubno igra ministristvo financ in vsaka vlada.

Skupna organizacija, sindikalna, bi bila moč!

Vesela bi bila, močna opora, ki jo bomo vsi vkup v bližnji bodočnosti rabili boli nego v preteklosti.

Utrditi bomo morali svoje centrale, utrditi bomo morali vezi med centralami, a tudi med njenimi deli; predvsem pa se moramo zavedati skupnih zahtev, ki jih imamo in ki nas vežejo ter silijo v skupno borbo.

Iz tega ozira prinašamo resolucijo, ki je bila sprejeta na manifestacijskih zborovanjih in ki se glasi:

»Na manifestacijskem zboru v Ljubljani dne 20. decembra 1925 zbrani državni aktivni nameščenci ter civilni in

vojaški upokojeanci protestirajo najenergičneje proti neizpolnitvi od vlade danih obljub glede izboljšanja njihovega gmotnega stanja ter zahtevajo, da narodna skupščina preje pristopi k rešitvi perečega vprašanja državnih nameščenecv in upokojeancev.

Pred vsem zahtevajo v specialnem oziru: 1. pomaknitev mesta Ljubljane in Maribora v prvi dražinski razred, v splošnem pa 2. izplačilo dolžnih razlik, 3. prevedbo kronskih penzij v dinarske, 4. zvišanje stanarine do izmere, ki odgovarja današnji najemnini, 5. revizijo zakona o civilnih državnih nameščenih v zvezi z razvrstitveno uredbo, 6. priznanje izvestnih nadaljnjih olajšav pri voznih na železnici za upokojeance in člane njih rodin, 7. izdajo pravilnika o predujnih na službene prejemke, 8. izplačevanje neokrnjenih dražinskih doklad onim upokojeancem, našim državljanom, ki morajo bivati iz tehtnih razlogov v inozemstvu, 9. ukinitvev premeščen iz političnih nagibov, kar naj velja tudi pri eventualni redukciji, 10. priznanje posebnih doklad rezervnim častnikom — državnim nameščenecem — za dobo vojne službe, 11. oprostitev državnih nameščenecv od plačevanja komorskih doklad — in 12. ukinitvev določbe zakona o proračunskih dvanajstinah za mesec december 1925 — marec 1926, s katero se zvišuje najmanjši rok za pridobitev penzijske pravice od 10 do 15 let.

Vse te zahteve državnih nameščenecv in upokojeancev so vladi in narodni skupščini dobro znane že iz resolucije Glavnega saveza državnih činovnikov i službenika v Beogradu z dne 26. novembra t. l. ter je vsaka utemeljitev za njih upravičenost odveč.

Obenem izjavljajo državni nameščenci in upokojeanci, da bodo v dosegu povoljne rešitve njihovih vitalnih vprašanj potom svojih organizacij in preko Glavnega saveza državnih službenika in činovnika v Beogradu zastavili vse svoje sile in celokupno organizatorno moč.

S časom.

Borba s časom preteklosti radi časa prihodnosti ogroža čas sedanjosti prav tako, kakor stara stena nepredvidnega zidarja, ki ji spodmakne temelji, da bi preje sezidal nov predelek. Je ali ni! Izpod ruševine mu je kvečjemu le še mo-

goče podati nekaj navodil o nameravnih načrtih, toda zidali bodo drugi, on ne, in morda niti ne po njegovih načrtih.

In tu, v tem času, v tej steni in zidariji smo mi in naša organizacija. Pijuvati v čas, ki je minul in ni donesel one-

lovna šola mora pokazati, da ni delo nikako prokletstvo božje podedovano po prastarih človeštvu, v delu in z delom mora vzgajati »junaštvo za rad«, ker je — kakor pravi Turić — »rad sigurniji nego filozofija i molitva« in najboljša garancija za srečno bodočnost naroda.

Ko govori o cinizmu in asketizmu povdarja zopet idejo svoje šolske reforme, češ: v najnevarnejših letih v tkzv. »ludim godinama« je treba imeti razvijajočega se človeka v rokah.

Idealno je načelo kulturnega demokratizma: vsakemu svoje, močni roki kladivo, sekiro ali motiko, bistri glavi knjigo in pero. »Samo najsposobniji iz cijelog naroda neka dođu na srednjo školu i fakultet«, pravi pisec in krči 8 let srednješolske dobe na 6, trdeč, da bo z izbranim materijalom dosegla v tem krajšem času boljše cilje nego li danes, ko vleče nesposobne elemente za lase v vrste intelektualnih delavcev.

Ima pač tudi tu v mnogočem prav, a malo preveč rad krči šolsko dobo, kar vemo že iz njegovega načrta za naučno reformo. Zdi se, da je krčenje stvarna kontradikcija z zahtevo po »školi rada«, ki rabi časa, mnogo, mnogo zlatega časa.

ga, česar želiš, groziti stari stavbi s krampom, ker je zrak v njej zatohel, je prav toliko vredno, kakor s čopičem osvežiti ji zunanje lice ali spuščati v zrak milne pene.

Da v dolgih letih nismo ničesar stvorili, more trditi le muha enodnevnica, ki ne ve, kaj je bilo včeraj in ne pomisli, kaj jo čaka naslednji dan.

Da v dolgih letih nismo zagrešili nikakih neuspehov, more trditi le stara hruska, ki se z jesenskim cvetjem sopiri ob pravočasno obletem se drevescu.

Zgodovina je mati bodočnosti, to je bilo in bo, iz nje se nam je učiti, po nji usmerjati prihodnost, celiti rane, zarnjavati trhlino, mašiti razpadle luknje. Radi ene počene opeke, ne bomo še razkrili vse strehe.

Naša organizacija je obširna: če je krepka, močna, tega si ne upam trditi. Vem pa, da je lahko krepkejša, silnejša. Ogrodje vsej naši organizaciji naj bi bila gospodarska osamosvojitve in stanovska neodvisnost, vse drugo pride samo-obsebi.

IVAN DIMNIK:

Ali pripadajo selitveni stroški za dobljeno službo po razpisu?

Nova faza v boju za selitvene stroške ob razpisu. — Ministrstvo ugodilo rekurzu tov. Velikonje. — Ob razpisu pripadajo selitveni stroški.

Ministarstvo Finansija Kralj. SHS Gen. Dir. Drž. Računovodstva D. R. Br. 111.061 od 14. avg. 1921 god. u Beogradu.

Ministartvu Prosvete — Odeljenje za Osn. Nast.

Povodom jednog konkretnog slučaja, to je Ministartvu pismom svojim O. N. Br. 31.078 od 3. ov. mes. molilo Direkciju za objašnjenje: da li učiteljice narodnih škola, premešteni stečajem po čl. 35. zakona o narodnim školama, imaju pravo naknade putnih i selitbenih troškova na osnovi čl. 33. pod b) Uredbe D. R. B. 96.000/20 Direkciji je čast dati ovaj odgovor:

Tačkom 33. pod b) Uredbe D. R. Br. 96.000/20 jasno je određeno da na naknadu selitbenih troškova iz državne kase drž. službenici imaju pravo kad se premeštaju na osnovu konkursa (natečaja) službenih mesta. Stoji fakat, da se na konkurz za popunjavanje upražnjenih mesta zainteresovalica javljaju molbom, ali te molbe nemaju u svemu karakter onih molaba, što se u običnim prilikama, bez objavljenog konkursa, donese, a o kojima je reč u tač. 34. pod a) pomenute Uredbe.

Jer dok ove poslednje potiču jedino usled potrebe i želje dotičnog lica, dotle kod premeštaja na osnovu konkursa bitnu ulogu igra i državna, službena potreba da se odnosno upražnjeno mesto popuni.

Prema tome učiteljice, premešteni na osnovu konkursa, imaju nesumnjivo pravo na naknadu putnih i selitbenih troškova.

Po naredbi Ministra
Financija. Načelnik:
Mil. L. Vasović s. r.

Umestna in uvaževanja vredna je misel: intelektualci ostani član svojega naroda, tvoje delo bodi tako, da bodo mogli široki sloji imeti tvoje cilje in smotre, zato je umestna zahteva: tudi v srednje šole ne samo v kmetijske in strokovne spada kmetijstvo in nauk o gospodarstvu.

Še dva dela ima knjiga: »Neki elementi školom razvijene lične kulture« in praktični »Primeri učenikova rada«, ki so nastali v razgovorih na pedagoški šoli.

Mi smo površno prelistali in podali nekaj pogledov v l. del. Zelo, zelo površno! Kajti misli je v njem množina, preveč, da bi jih mogli podati tu, morda za eno samo knjigo preveč, prerazkošna in pisana tako, da se bo marsikomu zdelo Turićevo delo neurejeno in misli v knjigi nepovezane — a v njih je mnogo zrn! Kajti, Turić je človek, ki je mnogo iskal in išče še danes, zato dosti najde, človek, ki je mnogo gledal in dosti opazil, je mož, ki ima sivo glavo, pa hoče z njo skozi zid okorelosti in zastarelosti, mogoče v malo preamerikanskem tempu — a poskuša, poti išče, po katerih bo šlo, in zato ga pozdravljamo.

Klub slov. sluš. v. ped. šole v Zagrebu.

Delavci imajo svoje »delavske in rokodelske dome«, konzume, zavarovalnice i. dr. — a mi »silni« vpijemo, če je treba žrtvovati 100 Din za naš »Učiteljski dom in Konvikti«, kjer bi dihal naša duša, kjer bi se utiral naš znoj, od koder bi se vezi po živo rdeči krvi razprezale po vsej širni Sloveniji, a bi se na posebno željo lahko zapletale s sorodnimi Domovi med brati Hrvati in Srbi.

Več volje, več požrtvovalnosti, manj zabavljanja zoper gospodarska podjetja, ki smo jim tuji, zblizanje gospodarskih podjetij organizaciji, to nam bodi cilj prihodnjih dni.

Na temelju gospodarske osamosvojitve, ki ji bodi naš stanovski pridevek »srčni« izraz, si priborimo lahko popolno stanovsko osamosvojitve, vsestransko neodvisnost in se otresemo kvarnega vlačugarstva, ki z nami vred ogroža že našo šolo in narod.

Trdovratnim veljaj pregovor: Biegen oder brechen, vsem drugim pa kličemo: »Na dan, na plan, v boj za svoj stan!«

Jos. L.

LISTEK.

DR. TURIC:

Radom gojeni elementi čovječstva.

(Druga knjiga knjižnice praktične pedagogije.)

(Konec.)

V poglavju: »Lična civilizacija i demokratizam« je izražena misel: »Nema nad društvom gospodara«, ker »vlada je u vladanima, oni je moraju međusobno osjetiti kano nešto neophodno potrebno«. Članj demokratičnega društva morajo biti civilizirani, to je, zavedati se morajo dolžnosti in pravic v organizmu, katerega del so. Škola rada vzgaja v učencih, ali bolje, učenec si ustvarja v delovni šoli sam svojo civilizacijo.

Dalje govori knjiga o religioznosti — ki jo Turić strogo loči od konfesionalnosti, češ, eno je čustvo, drugo je forma — in o osebnih morali poedinca ter o bodočnosti naroda. Šola naj dokaže učenju, da je moralno življenje predpogoj njegove lastne sreče, a ne morda nekako žrtvovanje neznanim idealom. De-

Razstava J. Hibbert — V. Stoviček.

V današnjih časih razstavlja je težko, zlasti pa prvič stopati pred javnost, ki je polna predsodkov in pa polna kritikov, ki raje grajajo kakor hvalijo. Prehude kritike so lahko usodepolne za nadaljnji razvoj umetnikov, ki dobi ob prvem koraku v javnost s kolom na glavi, mesto skromnega priznanja. Vse to ni oplašilo mladih umetnikov, da sta korajžno stopila pred javnost z lepim številom svojih del. Mladim, pravkar izšolanim slikarjem in kiparjem se navadno pozna skrbna proforska roka, ki jih vodi in naravnava v zlato pot sredine linije in barv. Tega pri razstavljalcih ne moremo trditi, ampak sta krepko nastopila svojo pot. Odkrito nas veseli umerjenost njihovih del, ker bi pričakovali v današnjih časih modernizma vse drugih smeri. Za povprečnega človeka, ki ima navadne oči in ocenjuje sliko po tem kar naj predstavlja, je zelo ugodno, da ne najde pri Hibbertu, dasi se nagiblje ta v svojo moderno smer raznih figur, ki nosijo »glave pod pazduho« ali skupin, pri katerih človek pri najboljšem komentarju ne more razumeti naslova, ampak to, kar slika ali kompozicija v resnici pred-

Učitelji-knjižničarji! Skrbite, da bodo knjižnice nabavljale knjige iz založbe Učiteljske tiskarne!